

א מ ר ר ע ז מ ו ת . . .

ה"פני" של ירושלים עיר-הקדש, אותם ואת נשותיהם, שהם לבושים מדים, פרי-קים ושמלות-גשף לכבוד המאורע, וכו' לם מוחאים כף לקול הסימפוניות של ביטהובן וקול הרעש של "הילולא וחגיגה" גא" נכנס לביתו הסמוך של דוד ילין בשעת אבלותם, בעל כרחך אתה אומר: "לא הוו רוצים לידע הני בהני" — לא חלילה מתוך רע-לב או מתוך כוונה חסיד-שלום, אלא מתוך צער שהאסון הזה קרה דוקה יום אחד לפני הקונצרט הגדול והכניס בכ"ז איזו נימה של אבל בתוך ה"הילולא-וחגיגה". כי למה נרמה את עצמנו? — כמה אבינעם ילין איכא בשוקא? והשנית — וזהו העיקר — הן כדור-מות זה שפלה את גופו של אבינעם פלח גם את לב כולנו ורק נש-לה, במקרה או שלא במקרה, עפ"י הא ד רי סה של אבינעם, וכידוע, הרי פנקסי-האדריסאות שלנו — אל אפתח פה לש-טן! — הוא עבה מאד...

ולא רק יקרא-דשכבי אלא גם — וביחוד — יקראו דחיי. בשעה שכל הישוב, ואפילו ערבים, משכימים ומעיבים לפת-חו של ד' דוד ילין וביתו — יאריך האל ימיהם! — כדי לנחמם פורתא באבלם ויגונם — בשעה זו עומדים ומזומזמים באזניהם בבית השני את הסימפונית הש-לישית, החמשית וגם התשיעית של בט-הובן, וכל השומעים מצטערים על העוב-דה, שהאסון קרה דוקה בזמן אחד עם "הקונצרט-הגדול" והשביית להם קצת את השמחה...

לא לחינם אמר החכם מכל אדם על כגון דא: "לשחוק אמרתי מהולל ול-שמחה מה זו עושה?"

אין מה לדבר — ירושלים עיר-בירתנו הולכת ומתקדמת. ביתר או טור-מלכא, שלפי דברי האגדה, הגיעו אוכלו-סיה לכפלים מיוצאי-מצרים, — למעלה ממיליון נפש! — בודאי גדולה ורחבה היתה, וטבעי הדבר שמפני ריחוק המקום "לא הוו ידעי הני בהני", ואילו ירושלים הקטנה הגיעה לידי מודרניות כזו, שא-פילו שכנים בשכונה אחת, ברחוב אחד ובחצר אחת כמעט, אינם יודעים "הני בהני" ואינם מכירים זא"ז.

אשריך ירושלים שזכית לכך, בראווא ז'רוזלם!...

ובשעה שנכנסו ה"מאשרים" אל הקונצרט-הגדול לשמוע אל הנגינה וכו' טיסייהם השמורים אצלם מלפני כמה חדשים בידיהם, עמדה כנופיה של יהודי ירושלים, מבני "עמך", בחוץ לפני שערי אדיסון ודברו ביניהם בהתלהבות גדולה. ועל מה מדברים יהודים פשוטים בזמ-נו בעמדם על פתחי "גן-עדן" ואל תו-כו לא יבואו — שהרי אינם שייכים ל"הסתדרות" כדי לזכות בכרטיסי-הנחנה! — מסתמא על המצב הכלכלי הדחוק. ומה עושה רבי עזמות כשהוא רואה לפניו כנופיה כזו? — מסתמא עושה הוא אז-ניו כאפרכסת כדי לשמוע "מאי עמא דבר", ולאזני הגיעו — למה אכחד? — רק קטעי-שיחות שנקלטו באזני ובלבי. — לו היו להם הדאגות שיש לנו — פתח יהודי זקן ואמר — לא היו רצים אל הקונצרטים!

— מה חסר להם, לפקידים האלה?
— אומר השני כתנא מסייע לו — הן משכרתם בטוחה וקבועה, לחמם ניתן ומימיהם נאמנים, יושבים הם שאננים ושקטים על שמריהם מחכים רק לסוף החודש כדי לקבל את משכרתם ברב או במעט, ובין משכורת למשכורת הם מב-לים בכל מיני תענוגים ואין מדירין חלילה את עצמם מכל קונצרט של טרוס-קאניני וזה שנפל מן האוירון, מה שמוז... — העיקר, קופץ חנוני חצי-משכיל מ"גאולה", סובלים אנחנו, בעלי המעמד הבינוני, החנונים והסוחרים הקטנים, בע-ליהמלאכה שהם יושבים בחנויותיהם ובמשרדיהם ומאמנים את עצמם למקצוע חדש: "צייד-הזבובים"...

— כן, כן, — העירה יהודיה אחת מן הצד — "הם" חיים להם ואנחנו צרי-כים להניח את השנים על ה"פוליצה"... — נו, נו, — העיר הזקן — גם

ראיתי מעשה ונזכרתי... לא הלכה כי אם אגדה נפלאה, מדרש-פליאה ממש, מימי החורבן.

זכורנו עוד בימי ילדותי, כשלמ-דתי במסכת גיטין את דברי ר' אסי שא-מר כי "עלו לטור-מלכא (או לביתר) וקטלו בה שלשה ימים ושלשה לילות ובהך גיסא הילולא-וחגיגה ולא הוו ידעי הני בהני" — הייתי תוהה ומהרהר בלי לאמר: האי תנא גוזמא קא נקיט! ולא האמנתי — למה אכחד? — לכל ספור המעשה אף כי הובא בגמרא הקדושה, עד... עד שראיתי בימים האלה מעשה ובאתי לידי אמונה ומסקנה שכל האג-דות וספורי-המעשיות האלה ואפילו של רבה-בר-בתנה — קורטוב של אמת ויסוד של מציאות יש בהם, וירו-שלים שלנו תוכיח!

מזלי גרם לי לדור בזמן האחרון לא בתלפיות אלא בתוככי ירושלים, כלומר בשכונת זכרון-משה, סמוך לקולנוע "אדיסון" ובשכנותו של בית-ילין. והנה ביום שני זה, בתחילת הלילה, כשעברתי בזכרון-משה בדרך לביתי ראיתי אור גדול ב"אדיסון", כאור שבעת-הימים, ושורה ארוכה ושלמה של מכוניות-טקסי פרטיות ושכורות עומדות זו-אחרי-זו, כשורת "ועל חטא", לאורך כל הרחוב החל מהראינע וכלה בביתו של ילין הסמוך לו. מובן מאליו, שעמדתי שעה קלה להסתכל במכוניות ובעיקר אל בע-ליהן ונוסעיהן, כדרכי, ונתברר לי מיד כי רובם באו אל "הקונצרט-הגדול" של התזמורת הא"י ומיעוטם אל בית-ילין לנחם אבלים, — אלה ל"בית-אבל" וא-לה ל"בית-משתה", בהך גיסא הילולא-וחגיגה (קונצרט ב"ע"ז) ובמרחק של עש-רים מטר ולא יותר אבל ויגון, ובכל זאת לא הוו יודעי הני בהני. שייך לומר: "לא ידעו" — לא רצו לדעת...

ויודע אני, רבותי, מה שתאמרו לי: אלה הם החיים, זהו מדרך-הטבע וכך הוא דרכו וסוד קיומו של העולם, ועוד מיני סברות והתפלסופיות כאלה. הרשו-ני-נא שלא להאמין בדברים אלה, בזה אני מחולק לגמרי עמכם!

את דודתי הזקנה, עליה השלום, בו-דאי הכרתם: מפורסמת היתה ל"הומנית" גדולה במקומנו, ותמיד כשהיו מספרים אצלנו על איזה אסון שקרה אצלנו או דומה — מיד היתה שואלת: "וכי יש במקום אחר — על שריפה או מגפה וכ-שם גם יהודים?" ובאמונתי, מוצא אני שאלה זו טבעית וטיפוסית ליהודיה אמ-תית. ולא רק דודתי אלא גם דודתכם אתם, כפי שנודע לי בפירוש, שואלת כך, וגם אתם, כדודתי וכדודתכם, רגילים לשאול על כל צרה שלא תבוא, בפתחכם את עתון הבקר או בשמעכם קול יריות, אם תאונת-דרכים בדרך תל-אביב וירו-שלים או מקרי-התנפלות בדרום ובצ-פון (והיכן לא?) — שואלים הנכם מיד: "וכי היו חסיד-שלום פצועים והרוגים י ה ו ד י ם ?

ואין זאת אומרת, שאיננו מצטערים בצערם של שאינם-יהודים, שנפצעו או שנרצחו בידי שודדים וליסטים בארצנו. אדרבה, כשנפל אנדריוס חלל בנצ-רת, נזדעזע הישוב העברי ת"ק פרסה על ת"ק פרסה — ובצדק! — ומי היו הראשונים לסגר את בתי קול-נע ושאר בתי-השעשועים לאות אבל? — אח-ב"י! ומי ערך אזכרות וקשר מספד לזכר אנדריוס ז"ל, יותר אפילו מן האנגלים בעצמם? הוי אומר: בעמק-י ש ר א ל!

הן יודעים אתם ומכירים אותי כמ-דומני לא מתמול-שלשום, שאיני שייך לאסכולה זו של בעלי-בכי ושופכי דמ-עות ואיננו קורא למקוננות וכיוצא בזה, ולא יחשב לי ליהירות יתרה אם אומר כי נהירין לי קצת שבילי דחיי א"י, וב-כ"ז כשעברתי בשבוע זה, באותו ליל יום שני, לפני "אדיסון" ובראותי לנגד עיני את ה"סלתה ושמנה" — ידידי הבחור-הזעזעזע! למען-השם, אל תשכח להוסיף את המרכאות משני הצדדים! — ואת כל